

15.2.2005

Sijain

Kaupunginkanslia
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2004-2356/396
Strn dnri	
Saap./Anl.	21-02-2005

LAUSUNNON ANTAMINEN VALTUUTETTU HARRY BOGOMOLOFFIN
TOIVOMUSPONTEEN

Sto

Esittelijän muutetun esityksen mukaisesti johtokunta päätti kokoukses-
saan 15.2.2005 § 15 antaa asiasta seuraavan lausunnon:

"Kaupungin tällä alueella toimivien virastojen ja laitosten välisen maa-
hanmuuttajaopetuksen suunnittelun koordinoinnin tarve on välttämätön.
Toistaiseksi koordinaattorin toimen perustamiseen ei ole ollut kuiten-
kaan osoitettu varoja. Suomenkielisen työväenopiston johtokunta pitää
tärkeänä, että kaupungille perustettaisiin koordinaattorin toimi, jotta
maahanmuuttajien opetus saataisiin järjestymään tarkoituksenmukai-
sella tavalla siten, että eri kohderyhmille olisi tarvittavaa opetusta ky-
syntää vastaava määrä. Tällä hetkellä eri oppilaitokset toimivat omista
lähtökohdistaan vailla riittävää keskinäistä koordinointia.

Ulkomaalaisasiain neuvottelukunta on keskustellut myös siitä, että tar-
koituksenmukaisempaa olisi, että eri oppilaitokset erikoistuisivat joille-
kin erityisosaamisensa alueille ja määrättyihin kohderyhmiin. Työväen-
opiston maahanmuuttajatiimi on esittänyt tavoitteissaan, että opisto
ryhtyisi kehittämään erityisesti luku- ja kirjoitustaidottomien maahan-
muuttaja-aikuisten opetusta. Mikäli työväenopisto lähtee kehittämään
nimenomaan tämän alueen opetusta, on perusteltua, että tälle kehittä-
mishankkeelle saadaan riittävät resurssit. Työväenopiston maahan-
muuttajatiimi on esittänyt Kansalais- ja työväenopistojen liitolle, että lu-
ku- ja kirjoitustaidottomien aikuisten maahanmuuttajien suomen kielen
pedagogista kehittämistä varten perustettaisiin valtakunnallinen projek-
ti."

Lisätiedot:

Kuosmanen Risto, johtava rehtori, puhelin 310 88501
Castrén-Aaltonen Pia, johtava opettaja, puhelin 310 88593

15.2.2005

SUOMENKIELISEN TYÖVÄENOPISTON JOHTOKUNTA

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Risto Kolanen
puheenjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Kaj Lyytinen
apulaisrehtori

15.2.2005

Handwritten signature/initials

Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2004-2356/396
Stn dnr	
Saap./Anl.	23-02-2005

LAUSUNTO KAUPUNGINVALTUUSTON HYVÄKSYMÄSTÄ TOIVOMUSPONNESTA, JOKA KOSKEE MAAHANMUUTTAJIEN EDELLYTYKSIÄ INTEGROITUA SUOMALASEEN YHTEISKUNTAAN

Opev 2004-746

Kaupunginkanslia on pyytänyt opetuslautakuntaa antamaan kaupunginhallitukselle lausunnon seuraavasta kaupunginvaltuuston 17.11.2004 hyväksymästä toivomusponnosta:

"12 (48) Kaupunginvaltuusto edellyttää, että maahanmuuttajien edellytyksiä integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan parannetaan tiivistämällä eri hallintokuntien yhteistyötä suomen kielen opetuksen, kansalaistaitojen opettamisen sekä työnvälityksen aloilla. (Harry Bogomoloff, äänin 70-0)"

Opetuslautakunta toteaa seuraavaa:

Maahanmuuttajien edellytyksiä integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan parannetaan esimerkiksi kaupungin eri hallintokuntien edustajista koostuvassa ulkomaalaisasiain neuvottelukunnassa, joka kokoontuu kuu-kausittain. Opetusviraston edustus neuvottelukunnassa on ollut sekä yleissivistävältä että ammatti- ja aikuiskoulutuslinjalta, vuoden 2005 alusta perusopetuslinjalta sekä nuoriso- ja aikuiskoulutuslinjalta. Neuvottelukunnassa on käsitelty mm. maahanmuuttajien suomen kielen opetukseen ja työllistymiseen liittyviä kysymyksiä. Neuvottelukunnan tehtävänä on kuluvana toimikautena ollut mm. kehittää maahanmuuttajien kotoutumisen seurantajärjestelmää ja laatia kotouttamisohjelman seurantaraportti. Kotouttamisen seurantatyöryhmän (KOSE) yhtenä alaryhmänä ovat olleet suomen kielen opetuksen järjestämisen kysymykset.

Konkreettinen hallintokuntien ja seudullisen yhteistyön hanke on Selma, verkossa toimiva seudullinen monikulttuurinen tietopalvelukeskus. Selmaa ovat olleet kehittämässä yhteistyössä pääkaupunkiseudun kuntien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Järvenpää, Kerava ja Tuusula)

15.2.2005

sula) kanssa Helsingin sosiaalivirasto, opetusvirasto ja kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa. Keskeinen Selma-hankkeen tehtävä on ollut koota pääkaupunkiseudun tietokantaa suomen kielen opetuksen tarjonnasta. Selman koulutustietokannasta löytyy lista pääkaupunkiseudulla suomen kielen koulutusta keväällä 2005 tarjoavista tahoista. Selmasta on tarkoitus tehdä pysyvä tietopalvelu, joka on sekä kaupungin eri hallintokuntien että seudullisessa käytössä.

Selman palvelut ovat hyvää yleisinfoa, mutta jatkossa on tärkeää ottaa huomioon monenlaisilla taustoilla maahamme saapuvien maahanmuuttajien erityistarpeita. Esimerkiksi määrääjäksi Suomeen tulevien, työn mukana liikkuvien ihmisten koulutuspalveluja, erityisesti kielenopetuksessa painottuvia osioita on mietittävä. Toisaalta pakolaisstatuksella saapuvat viipynevät Suomessa pidempään, joten pelkkä tiedottaminen on heidän suhteensa riittämätön toimenpide. Kotouttamislain muutokset edellyttävät kielen opetuksen osalta myös spesifejä ratkaisuja ainakin 16–18-vuotiaiden ja aikuisten kohdalta.

Aikuisten maahanmuuttajien suomen kielen opetuksen osalta erityisesti vastuunjakoa ja rooleja on jatkossa selkeytettävä. Tosin viime vuosina suomenkielisissä aikuislukioissa suomen kielen opetusta on hieman lisätty, mutta resurssimme eivät riitä vastaamaan nopeasti kasvavaan kysyntään. Hyvä pääkaupunkiseudun jatkohanke voisi olla esim. arvioida yhdessä kysyntää ja laatia selkeä suunnitelma tarjonnaksi ja vastuunjaoksi alueella.

yhdytys

Maahanmuuttajista esimerkiksi vanhuksat ja kotiäidit tarvitsevat kieli- ja kulttuurikoulutusta sekä kansalaisvalmiuksia antavaa koulutusta, johon opetushallitukselta voi hakea erityisavustusta. Esimerkiksi aikuislukiot yhteistyössä maahanmuuttajajärjestöjen kanssa voivat järjestää edellä mainitunlaista koulutusta, johon on mahdollisuus hakea Opetushallitukselta erityisavustusta.

Ruotsinkielisellä koulutuslinjalla on suhteellisen vähän maahanmuuttajaoppilaita. Ruotsinkielisissä kouluissa ei järjestetä erillistä ruotsi toisena kielenä -opetusta, vaan maahanmuuttajaoppilaat osallistuvat äidin-kielenopetukseen. Tarpeen mukaan heille voidaan kuitenkin antaa ruotsi toisena kielenä -opetusta. Maahanmuuttajaoppilailta/-opiskelijoilla on ruotsinkielisissä peruskouluissa ja lukiossa mahdollisuus lukea suomea B1 kielenä, mutta he osallistuvat pääsääntöisesti normaaliin suomen kielen opetukseen (suomi A1 -kieleen), jotta heillä olisi riittävä suomen kielen hallinta tulevaisuudessa suomalaisessa yhteiskunnassa.

15.2.2005

Opetuslautakunta toteaa, että yhteistyötä tekevien hallintokuntien vastuunjako ja rooleja on jatkossa selkeytettävä ja tavoitteita kirkastettava.

Lisätiedot:

Kunnari Eila, konsultoiva rehtori, puhelin 310 86659

OPETUSLAUTAKUNTA

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Annikka Mickelsson
puheenjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Märja Aalto-Setälä
pöytäkirjanpitäjä

22.2.2005

05-48/396

Sj/ma
Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2004-2356/396
Stn dnr	
Saap./Anl.	01-03-2005

Kaupunginkanslian lausuntopyyntö 24.1.2005 Dnro 2004 - 2356 / 396

LAUSUNTO KAUPUNGINHALLITUKSELLE MAAHANMUUTTAJIAN
SUOMALASEEN YHTEISKUNTAAN INTEGROITUMISTA KOSKEVAS-
TA VALTUUTETTU HARRY BOGOMOLOFFIN TOIVOMUSPONNESTA

Sosv 2005-48

Sosiaalilautakunta päätti antaa asiasta kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

Helsingin kaupunginhallitus on päätöksellään 23.1.1995 perustanut pysyväisluonteisen ulkomaalaisasiain neuvottelukunnan (UNK), jonka tehtävä on koordinoida kaupungin viranomaistyötä maahanmuuttaja-asioissa ja seurata maahanmuuttajien olosuhteita. Neuvottelukunnassa ovat edustettuina mm. sosiaalivirasto, suomen- ja ruotsinkielinen työväenopisto, opetusviraston ammatillinen ja yleissivistävä osasto, entinen koulutus- ja kehittämiskeskus – nykyinen henkilöstökeskus. Sosiaaliviraston aikuispalvelujen vastuualueen toiminnan ja johtamisen tuki vastaa neuvottelukunnan asioiden valmistelusta ja sihteerin tehtävien hoitamisesta.

Nykytilanne ja kehittämistarpeet

Arvion mukaan Helsingissä asui vuoden 2004 lopulla n. 41 000 maahanmuuttajataustaista henkilöä, noin 7,7 % koko Helsingin väestöstä. Ulkomaan kansalaisia on n. 29 000. Sosiaaliviraston näkökulmasta Helsingin haasteena ovat mm. toisista Suomen kunnista kuntapaikan saaneet pakolaiset, jotka siirtyvät Helsinkiin joko palvelujen ja/tai työnsaannin perässä tai vertaisryhmän jäsenyyden vuoksi. Pakolaisista, jotka tulevat Helsingin kaupungin sosiaaliviraston maahanmuuttoyksikön asiakkaiksi, saadaan tiedot ja heidät voidaan ohjata mm. koulutuspalvelujen piiriin. Omatoimisesti Helsingin alueelle muuttaneista henkilöistä, jotka eivät tule sosiaaliviraston asiakkaiksi, ei saada oikea-aikaista tietoa. Muuttajat kuitenkin käyttävät kunnan muita palveluja ja saattavat tarvita mm. suomen ja ruotsin kielen koulutuspalveluja.

22.2.2005

Ulkomaalaisasiain neuvottelukunta on tehnyt toimikaudellaan 2003-2004 Helsingin maahanmuuttajien kotouttamisohjelman toimeenpanon seurantaa. Seurannan yhteydessä on todettu, että Helsingissä tarvittaisiin lisää erityisesti asiakaskohderyhmittäin suomen ja ruotsin kielen koulutusten suunnittelua, selvitystyötä ja koordinointia.

Hallituksen esityksen muotoon laadittuun maahanmuuttajien kotouttamislain muutosta koskevaan esitykseen (työministeriön kirje 11.8.2004) sisältyy ajatus, että kuntien on vahvistettava kotouttamistyötä ja lisättävä toimenpiteitä niille maahanmuuttajille, jotka käytännössä eivät ole työmarkkinoiden nopeasti hyödynnettävissä. Näitä ryhmiä ovat: kotoutumissuunnitelmiin oikeutetut luku- ja kirjoitustaidottomat, ne joilla on puutteellinen perusopetus ja ne, joilla tutkinto ei vastaa suomalaisten työmarkkinoiden tarpeita. Lain perusteluosassa todetaan myös, että erityisesti kunnan tulisi huolehtia kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisestä toimeentulotukea saaville maahanmuuttajille, jotka toimeentulotuesta annetun lain (141271997) 2 a §:n mukaan eivät ole velvollisia ilmoittautumaan työttömäksi työnhakijaksi elämäntilanteensa tai ikänsä vuoksi, eli lapsille, nuorille, kotona lapsia hoitaville henkilöille, vammaisille, sairaille ja iäkkäille maahanmuuttajille.

Luku- ja kirjoitustaidottomien maahanmuuttajien määrää Helsingissä ei tunneta. Esim. Helsingin sosiaaliviraston Itä-Helsingin maahanmuuttajaneuvontapisteen kartoituksen mukaan yksinomaan Itä-Helsingin alueella on n. 100 - 150 luku- ja kirjoitustaidotonta. Luku- ja kirjoitustaidottomille on järjestetty työvoimapolitiittista koulutusta sekä projekteja. Koulutustarjonta ei kuitenkaan ole riittävää, eikä opetusmetodeja ole systemaattisesti kehitetty tälle kohderyhmälle. 15-25- vuotiaille maahanmuuttajataustaisille nuorille, joilla on puutteellinen perusopetus, ei myöskään ole riittävästi palveluja tarjolla Helsingissä. Helsingissä on myös maahanmuuttajataustaisia aikuisia, joilla perusopetus on jäänyt saamatta. Korkeasti koulutetuille, joiden tutkinnot eivät vastaa suomalaisen tutkinnon vaatimuksia, on järjestetty täydennyskursseja erityisesti silloin, kun työmarkkinat vetävät. Helsingin koulutus- ja kehittämiskeskus (nykyinen henkilöstökeskus) on järjestänyt tälle kohderyhmälle koulutusta.

Helsingin sosiaalivirastossa on panostettu maahanmuuttajalasten suomi - toisena - kielenä opetuksen kehittämiseen päivähoitossa. Peruskouluikäisille lapsille tarjottu suomi - toisena - kielenä opetus on ollut riittävää.

22.2.2005

Kotona lapsia hoitaville henkilöille on ollut tarjolla erilaisia projekteja ja kursseja, mutta ei riittävästi eikä pitkäjänteisesti. Mm. kiertäviä opettajia asukastaloihin tarvittaisiin lisää. Aikuisten vammaisten maahanmuuttajien suomen kielen koulutustarjonta on vähäistä Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla. Sairaat/kuntoutettavat maahanmuuttajataustaiset pitkäaikaistyöttömät voivat tulevaisuudessa hakeutua Helsingin työvoiman palvelukeskukseen. Maahanmuuttajajärjestöt ovat tarjonneet iäkkäille maahanmuuttajille suomen kielen kursseja.

Sosiaalilautakunta pitää tärkeänä, että lisätään kaikkien toimijoiden yhteisvastuuta maahanmuuttajien integroitumisen edellytysten parantamisessa, kuten suomen kielen koulutuksessa, kansalaistaitojen opettamisessa ja työllistymisessä, niin Helsingissä kuin koko pääkaupunkiseudulla. Espoolaiset ja vantaalaiset maahanmuuttajat käyttävät Helsingin työväenopistojen ja aikuislukioiden palveluja. Hyvänä esimerkkinä pääkaupunkiseudun yhteistyöstä on pääkaupunkiseudun kaupunkiohjelman toimintalinja 3:n "osallisuuden ja sosiaalisen eheyden vahvistaminen" puitteissa rahoitettu Seudullinen Monikulttuurinen tietopalvelukeskus SELMA. Sinne on koottu viranomaisten käyttöä varten pääkaupunkiseudun maahanmuuttajille suunnatut suomen kielen koulutukset, ammatilliset koulutukset sekä muuta ajankohtaista kurssitarjontaa. Viranomaiset pystyvät nyt ohjaamaan paremmin maahanmuuttajataustaisia asiakkaita koulutuspalvelujen pariin.

Helsingin kaupunki on pääasiallinen maahanmuuttajien kotouttamislain piiriin kuulumattomien maahanmuuttajien suomen kielen koulutuksen tarjoaja (työväenopistot, aikuislukiot). Mitä edellä on esitetty kotouttamislain piiriin kuuluvien koulutuksen koordinoinnista, pätee käytännössä myös lain piiriin kuulumattomiin. Helsingissä tarvitaan maahanmuuttajien suomen ja ruotsin kielen koulutuksen suunnitteluun ja koordinointiin riittävät resurssit.

Ehdotukset kehittämistoimenpiteiksi

Sosiaalilautakunta toteaa, että maahanmuuttajien suomen ja ruotsin kielen opetuksen koordinoitu järjestäminen edellyttää eri hallintokuntien suunnitelmien yhteensovittamista. Koulutuksen järjestämisestä ei sinänsä tule keskustella, mutta suunnitteluun tarvitaan keskittämistä ja tätä kautta yhteistyön tiivistämistä eri hallintokuntien ja vastuusidosryhmien välillä samoin kuin muiden pääkaupunkiseudun kuntien kanssa.

Maahanmuuttajien työllistymiseen voidaan tosimelessä panostaa vasta sen jälkeen, kun maahanmuuttajat omaavat riittävän kielitaidon. Nämä kaksi asiaa liittyvät toisiinsa lisäksi sillä tavoin, että työllistymistä voi-

22.2.2005

daan edistää tavoitteellisten työllistämispolkujen rakentamisella, joihin kielitaidon hankkiminen kuuluu yhtenä osana. Tässä mielessä yhteistyötä on kehitetty kaupunginhallintoon kuuluvien työllistämiseen osallistuvien eri tahojen sekä työhallinnon välillä. Sosiaalilautakunta painottaa tämän kehittämistyön määrätietoista edelleen jatkamista.

Lisätiedot:

Palviainen Leila, sos.ja taloud.tuen päällikkö, puhelin 310 58283

Riila Anu, maahanmuuttajakoordinaattori, puhelin 169 4106

SOSIAALILAUTAKUNTA

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Astrid Gartz
puheenjohtaja

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Anneli Levänen
pöytäkirjanpitäjä

LIITE

Lähetesiakirjat

Khs dnro	2004-2356/396
Stn dnr	
Saap./Anl.	25-04-2005

Stadsstyrelsen

Hänvisning Stadskansliets begäran om utlåtande 2004--2356/ 396 av 7.3.2005
Direktionens beslut 19.4.2005, § 33

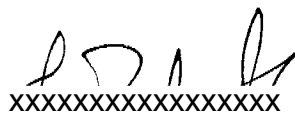
Ärende UTLÅTANDE ANGÅENDE STADSFULLMÄKTIGELEDAMOT HARRY BOGOMOLOFFS
KLÄMFÖRSLAG OM INTEGRERING AV INVANDRARE OCH DE OLIKA
FÖRVALTNINGSGRENARNAS SAMARBETE

Stadsstyrelsen har 7.3.2005 i skrivelse 2004--2356/ 396 inbegärt utlåtande om hur man genom att intensifiera samarbetet mellan de olika förvaltningsgrenarna på följande områden: arbetsförmedling, undervisning i finska samt undervisning i medborgarfärdigheter, kan förbättra invandrarnas integrering.

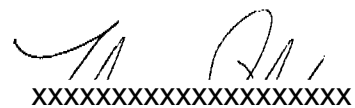
Helsingfors arbis har sedan grundandet av delegationen för utlänningsärenden 1995 deltagit i delegationens arbete. Delegationen som består av representanter för de olika förvaltningsgrenarna arbetar för just de frågor som Harry Bogomoloff tar upp. Det finska och svenska arbetarinstitutet har också ordnat kurser i finska och kurser i medborgarfärdighet för invandrare. Helsingfors arbis verksamhet är öppen för alla men eftersom undervisningsspråket är svenska är antalet invandrare här mindre än på den finska sidan. Under de senaste åren har dock de svenskspråkiga invandrarnas behov uppmärksamrats mer än tidigare.

Arbis har tidigare framhållit att undervisning i finska och kunskaper i finska är primära i Helsingforsregionen.

Kurser i finska på olika nivåer ordnas på många olika håll i Helsingfors. Det är bra att det finns olika utbildningsinstanser och ett stort utbud men det brister i koordineringen och i information om kurserna. Helsingfors arbis föreslår med hänvisning till ovanstående synpunkter att Helsingfors stad satsar på koordinering av utbudet av kurser i finska och svenska för invandrare under de närmaste åren.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Jan Rosqvist
ordförande

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Johanna Söderholm
sekreterare

Sj/AM

HELSINGIN KAUPUNKI
ULKOMAALAISIASIAIN NEUVOTTELUKUNTA

Khs dnro	2004-2356/396
Stn dnri	
Saap./Anl.	15-03-2005

14.2.2005

Lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Harry Bogomoloffin toivomusponnosta maahanmuuttajien suomalaiseen yhteiskuntaan integroitumisen parantamisesta tiivistämällä eri hallintokuntien yhteistyötä suomen kielen opetuksen, kansalaistaitojen opettamisen ja työnvälityksen aloilla.

Kaupunginkanslia on pyytänyt lähetteellään 24.1.2005 (dnro 2004-2356/396) ulkomaalaisiasiain neuvottelukuntaa antamaan lausunnon kaupunginhallitukselle 15.3.2005 mennessä valtuutettu Harry Bogomoloffin toivomusponnosta. Toivomusponsi on tämän lausunnon liitteenä.

Ulkomaalaisiasiain neuvottelukunta toteaa seuraavaa:

1. Hallintokuntien yhteistyö

Helsingin kaupunginhallitus perusti 23.1.1995 päätöksellään pysyväisluonteisen ulkomaalaisiasiain neuvottelukunnan (UNK), jonka tehtävä on koordinoida kaupungin viranomaistyötä maahanmuuttaja-asioissa, seurata maahanmuuttajien olosuhteita, vaikuttaa syrjinnän vastaisiin ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin, pitää yhteyttä muihin toimialalla työskenteleviin tahoihin, järjestöihin ja pääkaupunkiseudun kuntiin. Neuvottelukunnassa ovat edustettuina mm. suomen- ja ruotsinkielinen työväenopisto, opetusviraston perusopetus ja lukio sekä ammatillinen koulutus, henkilöstökeskus, sosiaalivirasto. Sosiaaliviraston aikuispalvelujen vastuualue, toiminnan ja johtamisen tuki, vastaa neuvottelukunnan asioiden valmistelusta ja sihteeritehtävistä. Neuvottelukunnan jäsenet toimivat yhteistyössä mm. työvoimahallinnon ja Uudenmaan TE-keskuksen kanssa, jotka ovat keskeisiä tahoja maahanmuuttajien aikuisopetuksen ja työllistymisen aloilla.

Neuvottelukunta on toimikaudella 2003-2004 seurannut Helsingin kaupungin maahanmuuttajien kotoutumishjelman ja kotouttamislain toimeenpanoa. Arvioinnissa on todettavissa mm. se, että yhteistyöverkostot maahanmuuttajille suunnattavissa koulutus- ja työllistymisasiossa ovat sekä tiivistyneet että monipuolistuneet.

2. Maahanmuuttajien suomen kielen opetustarpeesta

Hallituksen esityksen muotoon laadittuun maahanmuuttajien kotouttamislain muutosta koskevaan esitykseen (Työministeriön kirje 11.8.2004) sisältyy ajatus, että kuntien on vahvistettava kotouttamistyötä ja lisättävä toimenpiteitä niille maahanmuuttajille, jotka käytännössä eivät ole työmarkkinoiden nopeasti hyödynnettävissä. Näitä ryhmiä ovat: kotoutumissuunnitelmiin oikeutetut luku- ja kirjoitustaidottomat, ne joilla on puutteellinen perusopetus ja ne joilla tutkinto ei vastaa suomalaisten työmarkkinoiden tarpeita. Lain perusteluosassa myös todetaan, että erityisesti kunnan tulisi huolehtia kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisestä toimeentulotukea saaville maahanmuuttajille, jotka toimeentulotuesta annetun lain (141271997) 2 a §:n

mukaan eivät ole velvollisia ilmoittautumaan työttömäksi työnhakijaksi elämäntilanteensa tai ikänsä vuoksi, eli lapsille, nuorille – erityisesti 15 – 25 vuotiaille syrjään jääneille, kotona lapsia hoitaville henkilöille, vammaisille, sairaille ja iäkkäille maahanmuuttajille.

Luku- ja kirjoitustaidottomien maahanmuuttajien määrät tulisi Helsingissä kartoittaa. Helsingin sosiaaliviraston Itä-Helsingin maahanmuuttajaneuvontapisteen kartoituksen mukaan alueella on n. 100 - 150 luku- ja kirjoitustaidotonta. Luku- ja kirjoitustaidottomille on järjestetty työvoimapoliittista koulutusta sekä projekteja, mutta on todettu, ettei koulutustarjonta ole riittävää, eikä opetusmetodeja ole systemaattisesti kehitetty tälle kohderyhmälle. 15-25 -vuotiaille maahanmuuttajataustaisille nuorille, joilla on puutteellinen perusopetus, ei myöskään näyttäisi olevan riittävästi toimenpiteitä tarjolla Helsingissä. Todettakoon, että Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla on myös runsaasti maahanmuuttajataustaisia aikuisia, joilla peruskoulutus on jäänyt saamatta.

Korkeasti koulutetuille, joiden tutkinnot eivät vastaa suomalaisen tutkinnon vaatimuksia, on järjestetty täydennyskursseja erityisesti silloin, kun työmarkkinat vetävät. Koulutus- ja kehittämiskeskus, nykyinen Henkilöstökeskus, on suunnannut tälle kohderyhmälle koulutusta.

Helsingin sosiaalivirastossa on panostettu *maahanmuuttajalasten* suomi toisena kielenä opetuksen kehittämiseen päivähoitossa. *Peruskouluikäisille lapsille* Helsingin opetustoimen panostus suomi toisena kielenä opetukseen on riittävä.

Kotona lapsia hoitavat henkilöt – ryhmälle on ollut projekteja ja kursseja jonkin verran tarjolla, mutta tarjonnan tulisi olla systemaattisempaa ja monipuolisempaa. *Aikuisten vammaisten* maahanmuuttajien suomen kielen koulutustarjonta on vähäistä Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla. *Sairaat/kuntoutettavat* maahanmuuttajataustaiset pitkäaikaistyöttömät voivat tulevaisuudessa hakeutua Helsingin työvoiman palvelukeskukseen. *Iäkkäille* maahanmuuttajille on ollut tarjolla suomen kielen kursseja mm. maahanmuuttajajärjestöjen organisoimana.

3. Alueellinen ja valtakunnallinen yhteistyö

Helsinki on suurkaupunki, jossa alueellisuus korostuu; espoolaiset ja vantaalaiset maahanmuuttajat käyttävät Helsingin palveluja. Esimerkkinä pääkaupunkiseudun yhteistyöstä voidaan mainita Pääkaupunkiseudun kaupunkiohjelman puitteissa rahoitettu Seudullinen Monikulttuurinen tietopalvelukeskus SELMA, jossa mm. Espoon, Vantaan ja Helsingin opetus- ja sosiaalivirastojen edustajat ovat aktiivisesti toimineet viimevuodet. SELMA-hankkeen puitteissa on koottu viranomaisten käyttöä varten pääkaupunkiseudun maahanmuuttajille suunnatut suomen kielen koulutukset, ammatilliset koulutukset sekä muu ajankohtainen kurssitarjonta verkkopalvelimelle (www.selma-net.fi). Viranomaiset pystyvät tietopalvelun avulla ohjaamaan entistä tehokkaammin maahanmuuttajataustaisia asiakkaita koulutusten pariin.

Kysymyksiin miten Suomessa haetaan työtä, miten ulkomailla suoritettu korkeakoulututkinto rinnastetaan, kuinka opiskelua Suomessa rahoitetaan yms. saa tietoa Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisassa tuotetusta Infopankki-

verkkopalvelusta (www.infopankki.fi) 15 kielellä. Helsingin lisäksi Turku ja Tampere ovat vuonna 2005 mukana tuottamassa Infopankkiin tietoa paikallisista palveluista, ja muiden suurten kaupunkien mukaantulosta neuvotellaan.

4. Työllistyminen

Maahanmuuttajien työllistymiseen voidaan panostaa vasta sen jälkeen, kun maahanmuuttajat omaavat riittävän kielitaidon. Työllistymistä voidaan edistää tavoitteellisten työllistämispolkujen rakentamisella, joihin kielitaidon hankkiminen kuuluu yhtenä osana. Tässä mielessä yhteistyötä on kehitetty kaupunginhallintoon kuuluvien työllistämiseen osallistuvien eri tahojen sekä työhallinnon välillä.

5. Ehdotukset kehittämistoimenpiteiksi

Ulkomaalaisasiain neuvottelukunta pitää tärkeänä, että kaikkien toimijoiden yhteisvastuuta lisätään maahanmuuttajien kotoutumisen edellytysten parantamisessa, kuten suomen kielen koulutuksessa, kansalaistaitojen opetuksessa ja työllistymisessä Helsingissä.

Todettakoon, että Helsingin kaupunki on pääasiallinen maahanmuuttajien kotouttamislain piiriin kuulumattomien maahanmuuttajien suomen kielen koulutusten tarjoaja pääkaupunkiseudulla, jolloin myös pääkaupunkiseudun toimijoiden yhteisvastuullisuus korostuu.

Neuvottelukunta pitää tärkeänä, että aikuisten maahanmuuttajien suomen ja ruotsin kielen opetuksen *suunnitteluun* ja *koordinointiin* varataan vuoden 2006 - 2008 taloussuunnitelmassa riittävät resurssit. Koulutuksen järjestämistä ei tule keskittää, mutta suunnitteluun tarvitaan keskittämistä ja yhteistyön tiivistämistä eri hallintokuntien ja vastuusidosryhmien välillä, samoin kuin pääkaupunkiseudun kuntien kanssa. Ulkomaalaisasiain neuvottelukunta pitää tärkeänä, että vastuutaho määriteltäisiin lähiaikoina.

Ulkomaalaisasiain neuvottelukunta pitää myös tärkeänä, että kehittämistyötä kaupunginhallintoon kuuluvien maahanmuuttajien työllistämiseen osallistuvien eri tahojen ja työhallinnon välillä jatketaan määrätietoisesti.

Ammi Isokallio
Puheenjohtaja
p. 050 - 5917224

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Anu Riila
Sihteeri
p. 169 4106

24.3.2005

SJ/AM
Kaupunginhallitukselle

Kns. nro	2004-2356/396
Sr. jnr	
Saap./Ank.	29-03-2005

Dnro 2004 – 2356 / 396

**LAUSUNTO VALTUUTETTU BOGOMOLOFFIN ALOITTEESTA KOSKIEN
MAAHANMUUTTAJIEN INTEGROITUMISTA SUOMALASEEN YHTEISKUNTAAN**

Kaupunginvaltuuston 1. vp Harry Bogomoloffin toivomusponsi on kannatettava ja yhteistyön tiivistäminen eri hallintokuntien välillä on tärkeitä turhien päällekkäisyyksien välttämiseksi ja resurssien kohdentamiseksi.

Suomenkielen opetus:

Caisassa on v. 2004 lähtien järjestetty yhteistyössä henkilöstöasiainkeskuksen Työvoiman liikkuvuus (ent. Kouke:n Uuteen työhön yksikkö) yksikön kanssa suomenkielen kursseja työttömille maahanmuuttajille. Se kustantaa opettajien palkat, opetuksen hoitaa kilpailutuksen perusteella valittu Eiran aikuisopisto ja Caisa tarjoaa kursseille tilat. Kurssit ovat olleet suosittuja ja niihin on ollut enemmän hakijoita kuin on voitu ottaa. Kurssien järjestäminen Caisassa tarjoaa myös synergiaetuja siten, että työttömillä ja syrjäytymisvaarassa olevilla maahanmuuttajilla on Caisassa mahdollisuus myös hakeutua mukaan muuhun toimintaan.

Työnvälitys:

Kulttuuriasiainkeskus on tarjonnut mm. alalle opiskeleville, oppisopimusoppilaille, pitkäaikaistyöttömille ja työelämään valmentautuville mahdollisuuden mielekkääseen työhön. Monille esim. Caisa on ollut ensimmäinen kosketus työelämään Suomessa ja helpottanut vastaista sijoittumista vapaille työmarkkinoille.

24.3.2005

Kansalaistaitojen opettaminen:

Kulttuuriasiainkeskuksen resurssit eivät riitä kansalaistaitojen opetuksen järjestämiseen, mutta Caisa on valmis tarjoamaan tilojaan em. koulutukseen, mikäli jokin muu hallintokunta tai toimija voi panostaa siihen voimavarojaan.

Tässä yhteydessä voidaan kuitenkin mainita Caisassa vuodesta 2003 lähtien toiminut Infopankki (www.infopankki.fi), jonka sivuilta löytyy tietoja suomalaisesta yhteiskunnasta (työelämä, suomenkielen opetus, lupa-asiat, asuminen, terveydenhoito, jne.) tällä hetkellä sivut on käännetty 11 kielelle.

Lokakuusta 2003 lähtien sivuilla on ollut 600 000 kävijää, mikä osoittaa tällaisen palvelun suurta tarvetta. Infopankkia rahoittavat Caisan lisäksi, kaupunginkanslia, työ- ja opetusministeriöt.

Useat hallintokunnat ja muut viranomaiset osallistuvat tietojen päivitykseen. Myös Tampereen ja Turun kaupungit ovat tehneet päätöksen liittyä Infopankin toimintaan ja osallistua kustannuksiin.

Toinen opetuksesta ym. toiminnasta seudullisella tasolla tiedottava sivusto Selma (Seudullinen Monikulttuurinen Tietopalvelukeskus) verkkopalvelu löytyy osoitteesta www.selma-net.fi

XX

Marianna Kajantie
va. kulttuurijohtaja

